

Číslo změny:	Obsah změny:	Datum změny:
01	-	-
02	-	-
03	-	-

	Vypracoval:	Kontroloval:	
	ING. KATEŘINA HLADKÁ, Ph.D.	-	
Název přílohy:	Měřítko:		Datum:
	-		09/2019
Vyhodnocení vlivu na krajinný ráz	Číslo části a přílohy:		7
	-		

Terminál Malešice

Posouzení navrhovaného terminálu z hlediska vlivu na krajinný ráz ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb.

Ing. Kateřina Hladká, Ph.D.
srpen 2019

Obsah

A.	Úvod	3
A.1	Cíle hodnocení krajinného rázu	3
A.2	Znění platné legislativní úpravy a výchozí podklady	6
A.3	Metoda posouzení	7
A.3.1	Postup posouzení	7
A.3.2	Základní pojmy	8
A.4	Vymezení oblasti krajinného rázu (ObKR)	9
A.5	Vymezení místa krajinného rázu (MKR) a PDoKP	11
B.	Hodnocení – identifikace znaků krajinného rázu	13
B.1	Přírodní charakteristika krajinného rázu a její znaky	13
B.2	Kulturní a historická charakteristika krajinného rázu a její znaky	14
B.3	Vizuální charakteristika krajinného rázu a její znaky	17
B.4	Identifikace znaků krajinného rázu a vliv navrhovaného terminálu Malešice	22
B.4	Závěr	23

A. Úvod

Varianta D

- jedná se o realizaci překladiště v dispozičním uspořádání na 4 kolejí v obslužné délce 700 m a uspořádáním depa do 6-ti řad.

Zázemí terminálu (čekací stání pro kamiony, administrativní budova s parkovištěm osobních aut) je navrženo u Průmyslové ulice. Příjezd k překladišti je veden od Průmyslové, ulicemi Teplárenská a Heldova. Odjezd kamionů je pak směřován přímo na Průmyslovou. Vlastní napojení na Průmyslovou je kompromisním řešením mezi technickými možnostmi a požadavky správce VVN a orgánů státní správy, včetně Policie ČR.

Ve východní části terminálu je navrženo čekací stání pro kamiony, administrativní budova s parkovištěm osobních aut. Brána, sloužící pro vjezd i výjezd, je situována u čekacího stání pro kamiony. V uzavřeném prostoru jsou pak umístěny objekty sloužící k provozu vlastního terminálu, včetně zařízení pro vážení vozidel.

Navržené kapacity

Celková plocha areálu – 74 797 m².

Hořlavé kontejnery o délce 6 m – 20 ks kontejnerů.

Hořlavé kontejnery o délce 12 m – 10 ks kontejnerů.

Počet kontejnerů na překladišti – 900 ks kontejnerů.

2x portálový elektrický jeřáb pro obsluhu překladiště s výškou manipulace do čtyř vrstev s pátou převlečnou.

Obslužné koleje 4 ks, užitná délka 700 m každá.

Počet stání pro osobní automobily u administrativní budovy (30 OA + 3 vyhrazená stání pro tělesně postižené).

Vyhrazené čekací stání pro kamiony – 18 kamionů.

Počet vlaků odbavených během 24 hod. – tři soupravy.

Počet obrátek kamionů – 96 vozidel (běžný provoz vykládky a nakládky kamionů v období 6.00 – 22.00 hod.).

A.1 Cíle hodnocení krajinného rázu

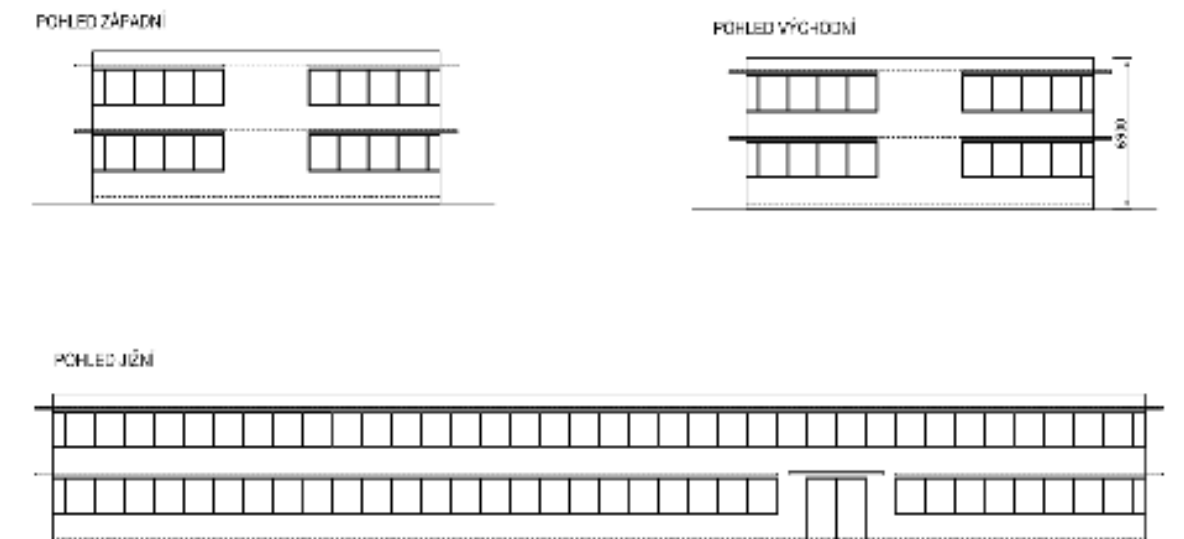
Terminál Malešice se nachází na území městské části Praha 10 a Praha 14. Území je rozděleno železniční tratí Libeň – Malešice a ulicí Průmyslovou.

Předložený záměr nachází v zastavitelném území, v plochách s rozdílným způsobem využití SV - všeobecně smíšené s kódem míry území D, DZ - tratě a zařízení železniční dopravy, nákladní terminály a S2 - sběrné komunikace městského významu, a dále v území nezastavitelném, v plochách s rozdílným způsobem využití využitím ZMK - zeleň městská a krajinná, a PZA – zahradnictví s územní rezervou pro budoucí funkci DZ - tratě a zařízení železniční dopravy, nákladní terminály.

Úřad územního plánování konstatuje, že předložený stavební záměr "Terminál Malešice" je v souladu s platným Územním plánem hl. m. Prahy.

Pohledově registrovatelnými objekty, které se budou lišit od stávajícího stavu, jsou:

- administrativní budova o výšce 6,9 m a půdorysném rozměru 49,7x15,8 m

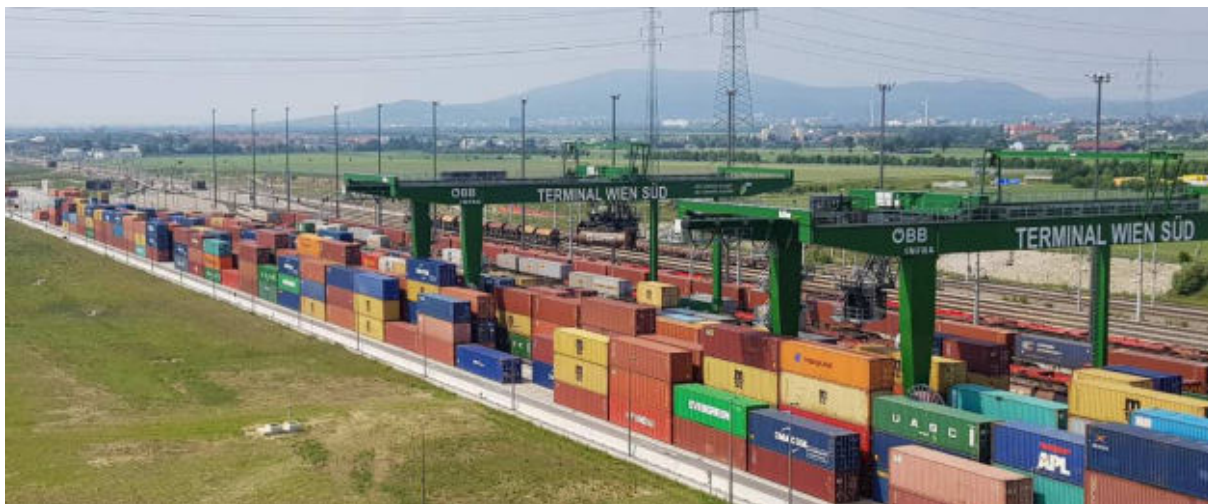

- 2 portálové jeřáby, výška portálových jeřábů je 27,4 m
- protihluková stěna o výšce 5 m a délce 150 m a o výšce 8 m a délce 330 m

Obr.č. 1 Navržené protihlukové stěny.

- deponované kontejnery budou ve 4 vrstvách s pátou převlečnou, velikost kontejneru je 2,6x2,6x6,5 (12,5) m

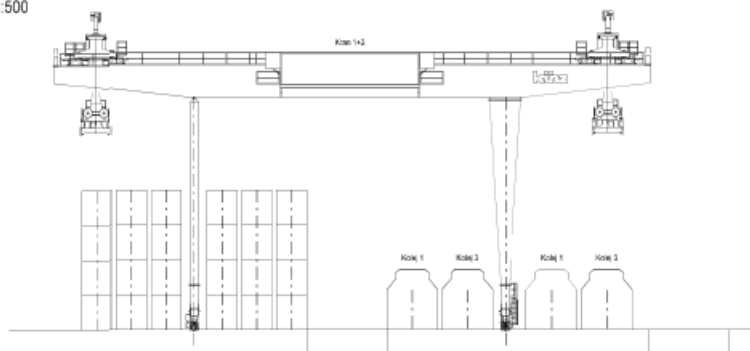

Obr.č.2 Obrázek terminálu Wien Süd, pro ilustraci.

Obr.č.3 Přehledná situace stavby.

1:500

Obr.č.4 Vzorový řez v místě portálového jeřábu a uložení 4 vrstev kontejnerů.

Pro celkové posouzení NZ je kromě toho potřeba odpovědět na standardní otázky:

1. Vyznačuje se ráz krajiny v prostoru dotčeném vlivem terminálu Malešice znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky KR a hodnotami estetickými? Mají přítomné znaky a hodnoty jedinečný význam?
2. Pokud jsou přítomny znaky jedinečného a neopakovatelného významu, bude do nich terminál Malešice nepříznivě zasahovat a jakou měrou?
3. Ovlivní terminál Malešice podstatným způsobem krajinná panoramata, bude zasahovat do cenných dílčích scenerií?

A.2 Znění platné legislativní úpravy a výchozí podklady

Ochrana krajinného rázu dle §12 zákona č.114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny je významnou možností orgánů ochrany přírody regulovat či ovlivňovat výstavbu a využití území nejenom ve zvláště chráněných územích, ale i ve volné krajině.

Citace dle §12 zákona č.114/1992 Sb.

- (1) *Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.*
- (2) *K umísťování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.*
- (3) *K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvlášť chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.*

Podklady:

Bauer P., Kolbabová J., mapování NATURA 2000, 09/2003, 09/2004

Biogeografické členění České republiky, Martin Culek a kolektiv, Enigma, Praha 1996

Václav Cílek a kolektiv, Střední Brdy, Příbram 2005

Culek M., et al.: Biogeografické členění České republiky. Enigma. Praha.1996

Guth J.: Metodika mapování biotopů soustavy NATURA 2000 a Smaragd. AOPK ČR. Praha. 2002

<http://heis.vuv.cz/>

<http://map.env.cz/mapmaker/cenia/portal/>

<http://monumnet.npu.cz/>

<http://geolab.cz/>

Chytrý M., Kučera T., Kočí M. (eds.): Katalog biotopů České republiky. AOPK ČR. Praha. 2001

Ivan Plicko studio, Územní plán města Příbram, září 2002

A.3 Metoda posouzení

A.3.1 Postup posouzení

Metoda posouzení vychází z metodického postupu (Vorel, Bukáček, Matějka, Culek, Sklenička 2004), který vychází z textu §12 zákona č. 114/1992 Sb. a ochrany přírody a krajiny. Výklad jednotlivých pojmů koresponduje s metodikou hodnocení krajinného rázu používanou správou CHKO ČR (Bukáček, Matějka) a s návrhem metodického doporučení, vypracovaného AOPK ČR (Míchal (ed.)1998).

Tab.č. 1 Obecné schema hodnocení navrhované stavby nebo navrhovaného využití území na krajinný ráz ve smyslu §12 zákona č.114/1992 Sb. (dle. Vorel, Bukáček, Matějka, Culek, Sklenička 2004)

Kroky postupu hodnocení		Vysvětlení postupu	Podklady
Etapa A. Vymezení hodnoceného území			
1	Popis navrhované stavby nebo navrhovaného využití území definování cíle a klíčových otázek	Popis z hlediska možného ovlivnění krajinného rázu navrhovanou stavbou nebo navrhovaným využitím území, konfliktů. Definování cíle a klíčových otázek hodnocení na základě obecné charakteristiky území a očekávaného vlivu navrhované stavby nebo využití území	Projektová dokumentace navrhované stavby, územně plánovací podklad navrhovaného využití území, např. urbanistická studie, územně plánovací dokumentace
2	Vymezení dotčeného krajinného prostoru (DoKP)	Vymezení dotčeného krajinného prostoru (místa krajinného rázu) jakožto území skutečně nebo potenciálně zasaženého vlivem navrhované stavby nebo využití území. Vymezuje se pomocí barrier očekávané viditelnosti stavby (terénní horizonty, okraje lesních porostů, hmoty nelesní zeleně, horizonty a okraje zástavby)	Terénní průzkum, topografická mapa, analýza fotopanoram, řezy terénem a diagramy viditelnosti
Etapa B. Hodnocení krajinného rázu dané oblasti a místa			
3	Vymezení oblastí a míst krajinného rázu	Obecná charakteristika širšího území (oblasti krajinného rázu) a jeho zařazení do krajinných souvislostí (biogeografie, geomorfologie, vegetační kryt, osídlení, kultura, historie), vymezení míst krajinného rázu v dotčeném krajinném prostoru, nejjednodušším příkladem je situace, kdy DoKP je totožný s jediným místem krajinného rázu.	Terénní průzkum, letecké snímky, biogeografické členění ČR, geomorfologické členění ČR, vodní toky, krajinářské hodnocení (TERPLAN 1972), geologická mapa, mapa potenciální vegetace, údaje o osídlení, historická charakteristika místa
4	Identifikace rysů a hodnot krajinného rázu na úrovni oblasti a místa KR	Identifikace rysů a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu v dotčeném krajinném prostoru (DoKP) - rysy a hodnoty přírodní, kulturní a historické charakteristiky, přítomnost estetických hodnot, harmonického měřítko a vztahů, klasifikace z hlediska významu jednotlivých znaků krajinného rázu dané oblasti nebo místa	Terénní průzkumy, letecké snímky, hranice ZCHÚ, VKP, ÚSES, biogeografické členění, biochory, seznam nemovitých kulturních památek, hranice MPR, MPZ, VPR, VPZ, KPZ, historické mapy a literatura, historická fotodokumentace
Etapa C. Posuzování zásahu do krajinného rázu			

Kroky postupu hodnocení		Vysvětlení postupu	Podklady
5	Posouzení vlivu na identifikované rysy a hodnoty	Posouzení vlivu navrhované stavby nebo navrhovaného využití území na identifikované rysy a hodnoty jednotlivých charakteristik krajinného rázu	Výsledky předchozích kroků hodnocení
6	Určení snesitelnosti zásahu na základě zjištěné míry vlivu záměru	Shrnutí výsledků předchozího hodnocení, zvážení míry zásahů do jednotlivých hodnot, zvážení významu a cennosti jednotlivých rysů a hodnot (významné, určující, jedinečné), vyslovení závěru (přijatelný, nepřijatelný, na hranici přijatelnosti), event. podmínek pro minimalizaci zásahu do krajinného rázu.	Výsledky předchozích kroků hodnocení

A.3.2 Základní pojmy

Posouzení vlivů navrhovaného záměru na krajinný ráz pracuje s pojmy, uvedenými v § 12 zákona č. 114/1992 Sb.

krajina	část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§3 zákona)
krajinný ráz	je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona), resp. vnímatelnými znaky a hodnotami těchto charakteristik
oblast krajinného rázu	je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik
místo krajinného rázu	část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti.
estetická hodnota krajiny	je projevem přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítko a vztahů v krajině a je výsledkem trvale udržitelného vývoje krajiny. Předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků, struktura složek)
přírodní hodnota	je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, vysokou četností jednotlivých typů ekosystémů, členitou morfologií krajiny, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny

významný krajinný prvek dle ustanovení §3, odst. 1, písm.b) zákona č.114/1992Sb.

zvláště chráněné území dle ustanovení §3, odst. 1, písm. f) zákona č.114/1992Sb.

kulturní dominanta krajiny je krajinný prvek či složka v krajině nebo dochované stopy kultivace krajiny, jejichž význam je nesporný z historického hlediska, architektury či jiného oboru lidské činnosti a které ve svém projevu převládajícím způsobem ovlivňují souhrn charakteristik daného místa či oblasti

harmonické měřítko krajiny vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí a způsobům trvale udržitelného využívání dané krajiny. Z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka a jednotlivých prvků.

harmonické vztahy v krajině vyjadřují soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů), trvalou udržitelnost užívání krajiny, harmonický soulad jednotlivých prvků a prostorů krajinné scény

charakteristika krajinného rázu uspořádání krajinných složek, prvků a jevů nebo jejich souborů, které se podílejí na vzniku rázu krajiny. Jedná se o charakteristiky přírodní, kulturní a historické. Vnímáme ji jako soubor typických znaků.

historická charakteristika krajinného rázu je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spočívá v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti či místa. Historická charakteristika je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním, vzhledem a jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti.

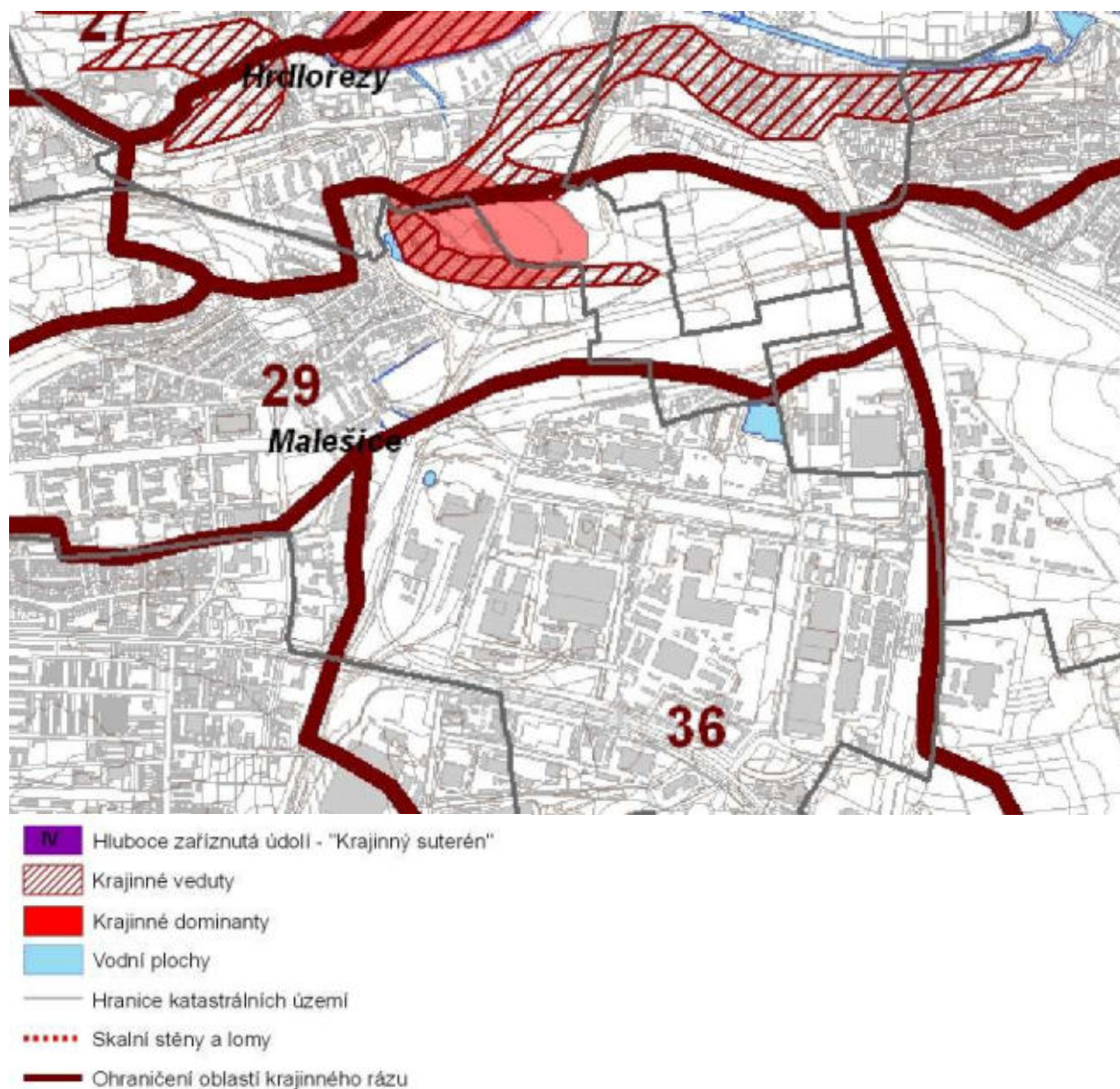
kulturní charakteristika krajinného rázu je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině zanechal

přírodní charakteristika krajinného rázu zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním staveb ekosystémů

činnost snižující estetickou a přírodní hodnotu krajinného rázu oblasti či místa
taková činnost, která natolik naruší specifické znaky a hodnoty oblasti či místa, že změní význam a obsah jednotlivých charakteristik

A.4 Vymezení oblasti krajinného rázu (ObKR)

V rámci ÚAP Prahy 2010 bylo zpracováno 14 příloh vč. jevu 17 a 18, tj. oblast a místo krajinného rázu a jejich charakteristika (Löw a spol., Brno 2008). V tomto materiálu je uvedena mapa oblastí a míst krajinného rázu. Vzhledem k liniovému charakteru zasahuje terminál Malešice 2 oblasti KR, a to 29 a 36.

Obr.č.5 Oblasti krajinného rázu.

29 Malešický prolom

Vymezení:

Součást Pražského zlomu, na S a J ohraničeno Jarovským a Malešickým hřbetem, na V uzavřeno silničním mostem Na Průmyslové, na Z polootevřeno.

Charakteristiky:

Matrice: smíšená městská zástavba sídlištní, bloková i kobercová, na V nezastavěno, včetně ostrohu Tábora. Osy: Černokostelecká a Počernická ul., železnice pod Táborem. Póly: ostroh Tábora, historické centrum Malešic.

Hodnoty a jejich ochrana:

Zvlášť významný je ostroh Tábora se zalesněnými svahy a polní krajinou na temenu.

Doporučení

Ostroh Tábora je třeba chránit, včetně matric, zastavěná část oblasti je prakticky stabilizována a nevyžaduje změny.

36 Strašnická plošina

Vymezení:

Zvednutá plošina průmyslové zóny N. Strašnice - Měcholupy, pohledově otevřená na Z aj.

Charakteristiky:

Matrice: prakticky bezezbytku zastavěno industriálními areály a komplexy. Osy: hlavní V obchvat jižní spojky a napříč ul. Průmyslová. Póly: křižovatka na obou os, spalovna odpadů.

Hodnoty a jejich ochrana:

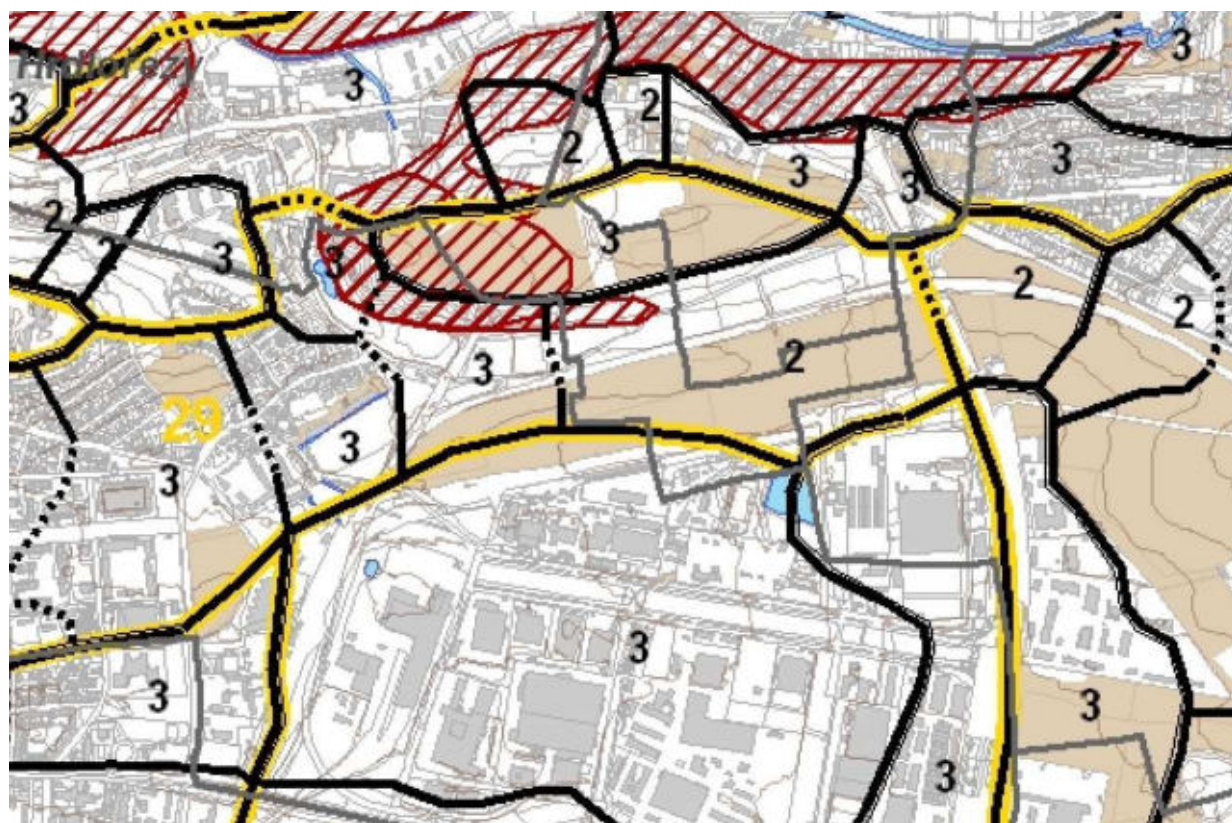
Oblast má zásadní kompoziční význam i pro okolní oblasti, kde působí převážně negativně a chaoticky. Stále více je znehodnocováno obchodními a logistickými slumy.

Doporučení

V oblasti je zcela ztracena sídelní kontinuita a působí chaoticky. Je proto významné vytvořit výrazné zelené rámce na okrajích oblasti.

A.5 Vymezení místa krajinného rázu (MKR) a PDoKP

V rámci jednotlivých oblastí je možno najít prostorově ohraničené menší části krajiny s výrazným a specifickým krajinným rázem. Jsou to tzv. „místa krajinného rázu“ (MKR), což jsou určité krajinné prostory, v krajině prostorově ohraničené a vnímatelné. Krajinný prostor je buď vizuálně vnímatelným a zřetelně vymezeným prostorem v krajině nebo částí území (třeba i méně přehlednou), která má výrazně stejnorodý charakter. Dle výše uváděného Metodického postupu (VOREL – CULEK – BUKÁČEK – MATĚJKA – SKLENIČKA, 2004) je místo krajinného rázu část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti.

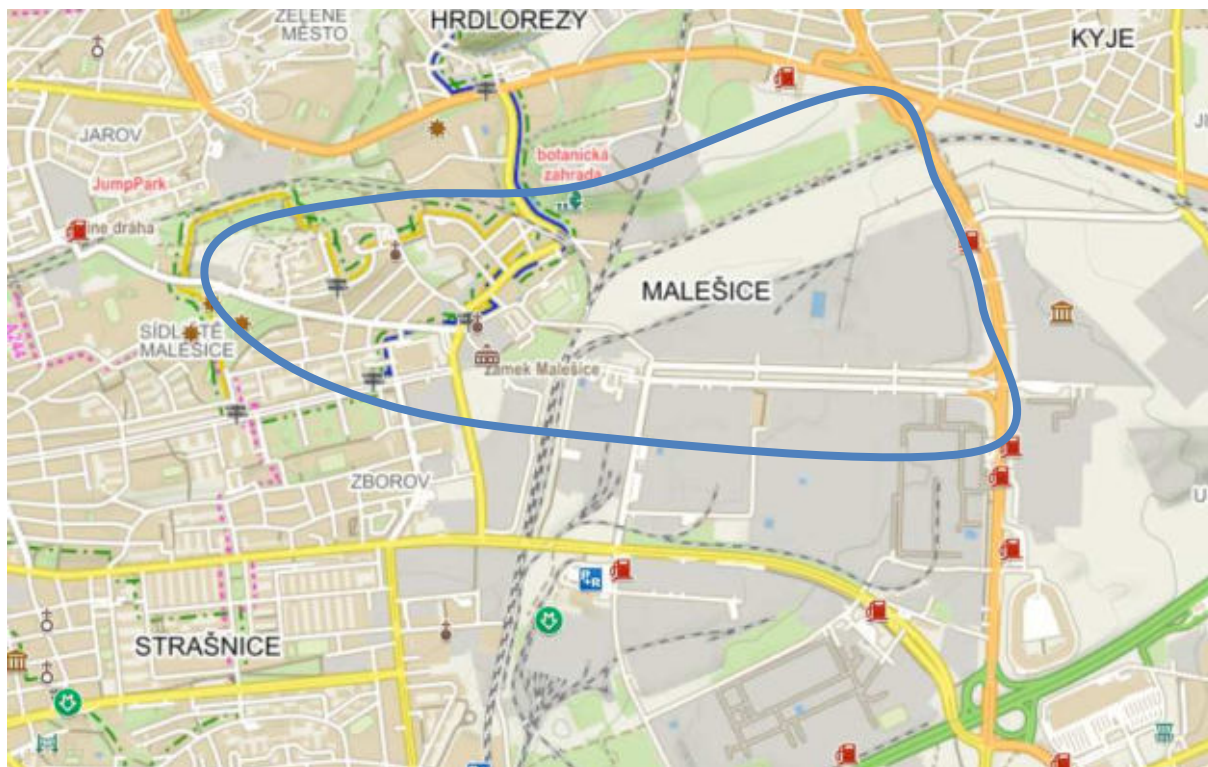

Obr.č. 6 Místa krajinného rázu.

(ÚAP Prahy, 2010, Löw a spol., Brno 2008)

Ve výše uvedeném materiálu jsou vymezena místa krajinného rázu a jsou jim přiřazeny kategorie dle krajinářské hodnoty (1-5). Posuzovaný záměr prochází územím s krajinářskou hodnotou místa 3 – střední a 2 - významná.

Aby nebylo nutné hodnotit zbytečně rozsáhlé území, bývá v některých případech potřeba vymezit v krajině prostor, který může být fyzicky, vizuálně nebo dojemově dotčen navrhovaným záměrem. Takový prostor se označuje jako „potenciálně dotčený krajinný prostor“ (PDoKP). Z hlediska §12 může být PDoKP tvořen jedním nebo více „místy KR“. V případě tohoto záměru se jedná o jeden PDoKP viz následující obrázek.

Obr.č.7 Potenciálně dotčený krajinný prostor (PoDKP).

B. Hodnocení – identifikace znaků krajinného rázu

B.1 Přírodní charakteristika krajinného rázu a její znaky

Řešená stavba se nachází z převážné části na pozemcích intenzivně zemědělsky obhospodařovaných (orná půda), místy s roztroušenými keřovitými remízky. Severní a západní okraj zájmového území tvoří stávající železniční trať s doprovodnou vegetací, z východu sledovanou plochu ohraničuje ulice Průmyslová, z jihu pak rozsáhlá průmyslová zóna – areál teplárny Malešice.

Zájmové území náleží dle publikace Biogeografického členění ČR - II. díl (Culek, 2005) do Českobrodského bioregionu (1.5). Fauna bioregionu je hercynského původu, silně ochuzená, se západními vlivy (ježek západní, ropucha krátkonožá, kobylka *Leptophyes punctatissima*). Převládá otevřená kulturní step (havran polní), do níž jsou vmezeřeny nepatrné zbytky xerothermních společenstev (z měkkýšů např. trojzubka stepní). Do lesnatých stanovišť v mělkých údolích pronikají např. slimáčník táhlý, břehovými porosty podél vod moudivláček lužní. Vodní toky bioregionu mají charakter potoků a menších říček, náleží do pstruhového, na dolních tocích lipanového pásma. Zastoupeny jsou i stojaté vody rybníků a malých nádrží s typickou faunou.

Podle regionálně fyto geografického členění ČR (Skalický in Hejný, Slavík et al. 1988) náleží většina zájmové území do fyto geografického obvodu České termofytikum, okresu 10b Pražská kotlina.

Potencionální přirozená vegetace je taková vegetace, která by se vytvořila v určitém území, v určité časové etapě za předpokladu vyloučení jakékoliv činnosti člověka. Dle „Mapy

potencionální přirozené vegetace ČR“ (Neuhäuslová, 1998) se v zájmovém území vyskytuje asociace lipová doubrava (*Tilio-Betuletum*).

Záměr se nedotýká registrovaných VKP dle §6 zákona č.114/1992 Sb. Posuzovaný záměr nekříží VKP dle §3 zákona č.114/1992 Sb.

Uvedený záměr nemůže mít významný negativní vliv na evropsky významné lokality ani ptačí oblasti, dle vyjádření MHMP ze dne 11.7.2016.

V širším zájmovém území se nachází přírodní památka Pražský zlom, ve vzdálenosti 1,5 km severně od posuzovaného záměru. Nepředpokládá se ovlivnění zvláště chráněných území v souvislosti s realizací záměru.

Stavba není v kolizi s prvky ÚSES. V širším okolí stavby je vymezen ÚSES lokální úrovně, jehož kostru tvoří tok Rokytky s přílehlými přírodě blízkými stanovišti.

B.2 Kulturní a historická charakteristika krajinného rázu a její znaky

Malešice jsou poprvé připomínány v roce 1309. Ves byla v roce 1525 prodána spojeným městům pražským, po roce 1528 připadla Novému Městu, v roce 1547 však byly zabaveny císařem Ferdinandem I. Císař Rudolf II. prodal Malešice v roce 1584 Novému Městu, které je však roku 1633 zastavilo a v roce 1635 prodalo. V roce 1727 koupila Malešice jako zemědělskou obec pražská univerzita. Roku 1900 byly Malešice s 824 obyvateli vsí žižkovského okresu.

V roce 1922, kdy se Malešice staly součástí Prahy XI, měly cca 1400 obyvatel. V roce 1949 bylo k. ú. Malešice začleněno do správního obvodu Praha 10 (s Hostivaří, Strašnicemi, Zahradním Městem a částí Záběhlic). V roce 1960 byla převážná část k. ú. Malešice začleněna do nového obvodu Praha 10. V roce 1990 se tato území stala součástí městských částí Praha 10 a Praha 9.

K roku 1309 doloženo slovní spojení „in Malisicz“, 1365 – „in Maleschitz“. Původně „Mališice“ = „ves lidí Mališových“ od osobního jména „Mališ“ nebo „Mališa“.

Obr.č.8 Dotčené území na Müllerově mapě Čech z roku z roku 1720

(© Historický ústav AV ČR, Laboratoř geoinformatiky UJEP, <http://www.geolab.cz>)

Tato mapa vznikla na základě vojenských, správních a hospodářských požadavků Rakouské monarchie. Na rozdíl od starších mapových podkladů poskytuje řadu údajů o barokní krajině na počátku 18. století. Jsou na ní podrobně zakresleny kromě topografického obsahu (sídla, vodstvo, schematicky reliéf a zeleň, komunikace) také zemědělské usedlosti, zaniklé osady, mlýny, vinice, doly na zlato, stříbro, měď a další nerostné suroviny, hutě, sklárny, poštovní stanice a mnoho jiných informací, vysvětlených v bohaté legendě mapy. Müllerova mapa vypovídá o tom, jak se měnila mapovaná krajina, poznamenaná vlivem přírodních podmínek a činností člověka během staletí či desetiletí a co zůstalo v její paměti do současnosti. Po řadu let byla předlohou pro tvorbu dalších mapových děl u nás i v zahraničí a byla také podkladem pro I. vojenské mapování v českých zemích.

Mapa ukazuje dosud zemědělskou předměstskou krajinu pražského okolí s vesnickými sídly, vinicemi, rybníky, sady, polnostmi a dominantami zámků a kostelů.

Obr.č.9 Řešené území a jeho okolí na mapě Prvního vojenského mapování, tzv. josefského

(© 1st Military Survey, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna; © Geoinformatics Laboratory, University of J. E. Purkyne; © MŽP ČR; Laboratoř geoinformatiky UJEP, <http://www.geolab.cz>)

Mapování se uskutečnilo v letech 1764-1768 a 1780-1783 (rektifikace) v měřítku 1 : 28.800. Mapy nevznikaly na geodetických základech, polohopis a terénní reliéf se zakreslovaly hrubým odhadem. Hlavní štáb stanovil pro nové mapování vojensky a orientačně důležitý obsah (komunikace, vodstvo a jiné terénní překážky, místa přechodů, budovy, porosty). Mapování prováděli důstojníci vojenské topografické služby projíždějící krajinu na koni. Současně s kresbou map vznikal vojenský popis území obsahující informace, které v mapě nebyly – šířka a hloubka vodních toků, stav silnic a cest, zásobovací možnosti obcí. Velká pozornost byla věnována komunikacím (rozlišeny podle sjízdnosti), řekám, potokům i umělým strouhám, využití půdy (orná půda, louky, pastviny atd.) i různým typům budov – kostely, mlýny. Díky barevnému rozlišení jednotlivých složek (mapy byly ručně kolorovány) je lze snadno identifikovat. Nadmořské výšky se neurčovaly a pro znázornění terénu a jeho podrobností se zvolilo stínování a šrafování většinou zkříženými šrafami (kreslířskými), bez geometrických hodnot. Mapa je jedinečná svou podrobností ale i tím, že poskytuje nesmírně cenné informace o vývoji krajiny v druhé polovině 18. století, před nástupem průmyslové revoluce. Mapa také dává díky své podrobnosti mnoho informací o urbanistické struktuře jednotlivých sídel a je důležitým podkladem pro poznání podoby obcí na konci 18. století.

Krajina na mapě je zemědělská, odlesněná, pokrytá ornou půdou.

Obr.č.10 Řešené území a jeho okolí na mapě II. vojenského mapování, tzv. Františkova (© 2 nd Military Survey, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna; © Geoinformatics Laboratory, UJEP; © MŽP ČR; Laborať geoinformatiky UJEP, <http://www.geolab.cz>)

Druhé vojenské mapování proběhlo na území celé tehdejší monarchie v období 1807-1869. Rozhodnutí císaře Františka II. o provedení nového mapování bylo ovlivněno především vojenskými důvody, vyvolanými napoleonskými válkami, kdy se projevovaly nedostatky mapových podkladů prvního vojenského mapování vyhotovených se značnými nepřesnostmi, hrubou zeměpisnou orientací a s výraznými deformacemi. Měřítko zůstalo stejné jako u prvního vojenského mapování, tedy 1:28.800. Na rozdíl od josefského mapování však mapování Františkovu předcházelo budování souvislé trigonometrické sítě. Výšky významných objektů byly určovány trigonometricky, pro znázornění reliéfu se používaly sklonové šrafy. Na pravém okraji barevně vyhotovených sekcí byl připojen seznam obcí a osad, počet domů a stájí i údaje o tom, kolik tam lze umístit mužů a koní. Mapy druhého vojenského mapování jsou zajímavým a užitečným zdrojem údajů pro poznání vývoje krajiny. Obsah mapy je v podstatě totožný s prvním vojenským mapováním, zobrazuje však situaci v době nastupující průmyslové revoluce. Mapový výřez ukazuje dosud zemědělskou krajinu.

Obr.č.11 Řešené území na císařském otisku Stablního katastru z roku 1841 (©Ústřední archiv zeměměřictví a katastru, <http://archivnimapy.cuzk.cz>)

Dochované urbanistické a krajinné struktury je výhodné zkoumat porovnáním stávajících a archivních map – k tomu je nejvhodnější mapa Stablního katastru z roku 1841 (Hloubětín), který byl pro naše území pořízený během druhé čtvrtiny 19. století a patří k nejdůležitějším pramenům poznání historické zástavby. Jeden z otisků originální mapy, který byl opatřený popisem parcelních čísel a kolorovaný, byl určen k archivaci v Centrálním archivu pozemkového katastru ve Vídni. Je znám jako císařský povinný otisk (Kaiserpflichtexemplar). Mapování bylo provedeno promyšleným a jednotným způsobem v měřítku 1 : 2880, které umožňuje relativně přesné zachycení jednotlivých objektů. Barevné provedení je stejné jako u originálních map, okrové role, šedé lesy, sytě zelené zahrady a parky, zelené louky, světle zelené pastviny, karmínové zděné budovy, kamenné mosty, jezy a silnice, v tmavém odstínu karmínové významné stavby, žluté dřevěné budovy, mosty a jezy, hnědé cesty, modré vodní toky a plochy a různobarevné lemovky hranic se sousedními obcemi. V bílé barvě jsou ponechány dvory a nádvoří, veřejná prostranství a půda, kterou nebylo možné obdělávat, např. kamení. Vhodnost tohoto pojetí dokládá fakt, že toto mapování dalo základ všem dalším tzv. katastrálním mapám. Na mapě, která je velmi přesná a podrobná, je patrné centrum Malešic.

Krajina v řešeném území byla v průběhu 19. a 20. století zcela změněna a její zemědělský předměstský charakter zachycený archivními mapami byl výstavbou rozsáhlých souborů průmyslových závodů (teplárny, spalovny) včetně dopravních staveb (železnice, víceproudé silnice), rodinné nízkopodlažní zástavby a sídlišť téměř setřeny.

V tomto intenzivně využitém území se objevují ojedinělé fragmenty původních prvků v novém (nepůvodním) kontextu, zbytky původní venkovské zástavby, buď jako jednotlivé památkově chráněné objekty (zámeček v Malešicích, kaple sv. Václava a venkovská usedlost Tomsova č.p.11), nebo jako torza původních urbanistických struktur (Staré Malešice).

B.3 Vizuální charakteristika krajinného rázu a její znaky

Stejně jako se v krajině vizuálně projevují jednotlivé prvky, projevuje se navenek i celková struktura krajinných složek – přírodních a civilizačních. Ať definujeme krajinu jakkoliv,

vnějším projevem její vnitřní struktury je krajinný obraz. I když má krajinný obraz význam především vizuální, je ve skutečnosti vnímán senzuálně, resp. multisenzuálně (vícesmyslově). Estetická hodnota krajiny pak vzniká z pozitivně přijímaných vlastností vnímané krajiny (prostorové vztahy, krajinná scéna) a z pozitivních postojů vnímajícího subjektu (emocionálně i racionálně podmíněných). Je vnímatelným specifickým projevem přírodních, kulturních a estetických hodnot, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině. Pro úvahy o krajinném rázu je vnější výraz krajiny – krajinný obraz – základní kategorií a to proto, že krajinný ráz je ve smyslu zákona z velké části kategorií vizuální. Znak krajinného rázu má stránku obsahovou a stránku vizuální. Přítomnost přírodních, kulturních a historických hodnot je sice důležitá z hlediska významu, cennosti a vzácnosti, avšak pro charakter krajiny se stává důležitou zejména tehdy, pokud se projevuje vizuálně.

Výška portálového jeřábu je 27,4 m a velikost kontejneru 2,6x2,6x6,5. Na ploše terminálu se budou pohybovat 2 portálové jeřáby a kontejnery budou složeny ve 4 vrstvách – tedy maximální výška $2,6 \times 4 = 10,4$ m.

Obr.č.12 Šikmý snímek zachycuje různorodost využití území.

Z šikmého snímku je však patrné poměrně husté zastavění území nízkopodlažní rodinnou zástavbou v lokalitě Starých Malešic a průmyslová zástavba podél ulice Teplárenské. Dominantní je zalesněný hřeben Tábora. Existující železniční trať Praha Libeň – Praha Malešice protíná zelený hřbet Tábora tunelem. Tento hřbet je ústředním

krajinným dominantním motivem území, přestože je v něm umístěna Deponie Malešice, kde probíhá recyklace stavebních materiálů.

Pohledy z ulice Ungarovy z normálního horizontu chodce na navrhovaný terminál nejsou možné, protože jejich viditelnosti brání souvislý a hustý porost podél stávající trati Libeň – Malešice. Z nejvyššího poschodí bytového domu na okraji Ungarovy ulice se přes vrcholky porostů otevírá pohled na stávající pole a komíny teplárny. Po realizaci záměru zde bude patrná protihluková stěna o výšce 5 a 8 m, která je navržena z důvodu protihlukové ochrany po hraně areálu terminálu podél trati Malešice – Dolní Počernice. Podél této protihlukové stěny budou vysázeny popínavé keře a její barevnost bude konzultována s příslušnou městskou částí.

Dále budou na ploše terminálu umístěny kontejnery – max ve 4 vrstvách – o výšce 4x2,6m =10,4 m a dva portálové jeřáby o výšce 27,4 m. Kontejnery budou umístěny podél severní hranice terminálu - podél trati Malešice – Dolní Počernice.

Navrhovaný záměr představuje v tomto pohledu (z veřejně nepřístupného místa) výraznou změnu v rázu krajiny. Vliv na estetické hodnoty je silný, vliv na harmonické měřítko a harmonické vztahy rovněž silný.

Obr.č.13 Pohled z fotbalového hřiště u ulice Ungarova směrem na navržený terminál (s a bez navrženého terminálu), v pozadí silueta komínů teplárny.

Obr.č.14 Pohled z budoucího terminálu směrem na hřbet Tábora.

Obr.č.15 Pohled z budoucího terminálu směrem na Staré Malešice.

Obr.č.16 Pohled z budoucího terminálu směrem k ulici Průmyslová.

Obr.č.17 Pohled směrem na posuzovaný záměr z posledního patra bytového domu v Ungarově ulici.

Obr.č.18 Pohled směrem na posuzovaný záměr z Malešického parku.

B.4 Identifikace znaků krajinného rázu a vliv navrhovaného terminálu Malešice

Význam znaků:

Znak zásadní	je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu rozhodujícím způsobem determinuje charakter krajiny
Znak spoluurčující	je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu významně spoluurčuje charakter krajiny
Znak doplňující	je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu doplňuje charakter krajiny

Klasifikace cennosti znaků:

Znak jedinečný	je jev charakteristiky krajinného rázu, který je ojedinělý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu
Znak význačný	je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je význačný v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu.
Znak běžný	je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který není významný ani ojedinělý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu

Navrhovaná stavba nezasahuje do maloplošných chráněných území, nedostává se do bezprostředního kontaktu s památkově chráněnými objekty. Přítomnost charakteristických znaků krajinného rázu v DoKP je uvedena v následující tabulce.

DoKP		Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky	Pozitivní Neutrální Negativní	Zásadní Spoluurčující Doplňující	Jedinečný Význačný Běžný

DoKP		Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky	Pozitivní Neutrální Negativní	Zásadní Spoluurčující Doplňující	Jedinečný Význačný Běžný
Znaky přírodní charakteristiky	Zalesněné svahy Tábora Nelesní zeleň areálů, sportovišť a parkově upravených ploch obytných souborů, veřejná zeleň	Pozitivní Pozitivní	Spoluurčující Spoluurčující	Běžný Běžný
Znaky kulturní a historické charakteristiky	Přítomnost území ve staré sídelní oblasti s archeologickými stopami kontinuálního osídlení od období neolitu	Neutrální	Doplňující	Běžný
	Fragmenty původní krajinné struktury (trasa Českobrodské), trasa železnice z počátku 20. století (do Malešického tunelu)	Pozitivní	Doplňující	Běžný
	Několik cenných objektů ve Starých Malešicích	Pozitivní	Doplňující	Význačný
	Nesourodý charakter zástavby s fragmenty starších krajinných struktur, novodobou zástavbou, dopravní infrastrukturou...	Neutrální	Doplňující	Běžný
Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky	Nesourodá a různorodá struktura zástavby bez převládajících hodnot prostorového uspořádání v PDoKP, s rozsáhlými průmyslovými plochami	Negativní	Spoluurčující	Význačný
	Výrazné ohraničení prostoru PDoKP lesnatými svahy Tábora	Pozitivní	Spoluurčující	Běžný
	Přítomnost železniční trati, procházející prostorem	Neutrální	Doplňující	Běžný

B.4 Závěr

Na základě hodnocení vlivu navrhované výstavby terminálu Malešice na pozitivní hodnoty a významné rysy jednotlivých charakteristik krajinného rázu a estetické a prostorové vztahy a hodnoty je možno odpovědět na tři otázky, vyslovené v úvodu práce:

1. Vyznačuje se ráz krajiny v prostoru dotčeném vlivem terminálu Malešice znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky KR a hodnotami estetickými? Mají přítomné znaky a hodnoty jedinečný význam?

Ráz krajiny v řešeném území se vyznačuje přítomností znaků všech charakteristik KR (přírodní, kulturní, historická). Žádná z hodnot není klasifikována jako jedinečná.

2. Pokud jsou přítomny znaky jedinečného a neopakovatelného významu, bude do nich terminál Malešice nepříznivě zasahovat a jakou měrou?

V krajině nejsou přítomny znaky jedinečného a neopakovatelného významu, proto do nich navrhovaný záměr nemůže zasahovat.

3. Ovlivní terminál Malešice podstatným způsobem krajinná panoramata, bude zasahovat do cenných dílčích scenerií?

Vzhledem k charakteru a rozsahu navrhovaného záměru a omezenému PDoKP nebudou ovlivněna krajinná panoramata.

Význam jednotlivých znaků v krajinném rázu dotčených krajinných prostorů (DoKP) ukazuje následující tabulka :

		Klasifikace identifikovaných znaků			Vliv terminálu
		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti	
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky	Pozitivní Neutrální Negativní	Zásadní Spoluurčující Doplňující	Jedinečný Význačný Běžný	Pozitivní zásah Žádný zásah Slabý zásah Středně silný zásah Silný zásah Stírající zásah
Znaky přírodní charakteristiky vč. přírodních hodnot, VKP a ZCHÚ	Zalesněné svahy Tábora	Pozitivní	Spoluurčující	Běžný	Slabý zásah
	Nesléni zeleň areálů, sportovišť a parkově upravených ploch obytných souborů, veřejná zeleň	Pozitivní	Spoluurčující	Běžný	Slabý zásah
Znaky kulturní a historické charakteristiky vč. kulturních dominant	Přítomnost území ve staré sídelní oblasti s archeologickými stopami kontinuálního osídlení od období neolitu	Neutrální	Doplňující	Běžný	Slabý zásah
	Fragmenty původní krajinné struktury (trasa Českobrodské), trasa železnice z počátku 20. století (do Malešického tunelu)	Pozitivní	Doplňující	Běžný	Slabý zásah
	Několik cenných objektů ve Starých Malešicích	Pozitivní	Doplňující	Význačný	Slabý zásah
	Nesourodý charakter zástavby s fragmenty starších krajinných struktur, novodobou zástavbou, dopravní infrastrukturou...	Neutrální	Doplňující	Běžný	Slabý zásah
Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky	Nesourodá a různorodá struktura zástavby bez převládajících hodnot prostorového	Negativní	Spoluurčující	Význačný	Slabý zásah

		Klasifikace identifikovaných znaků			Vliv terminálu
		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti	
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky	Pozitivní Neutrální Negativní	Zásadní Spoluurčující Doplňující	Jedinečný Význačný Běžný	Pozitivní zásah Žádný zásah Slabý zásah Středně silný zásah Silný zásah Stírající zásah
	uspořádání v PDoKP, s rozsáhlými průmyslovými plochami Výrazné ohraničení prostoru PDoKP lesnatými svahy Tábor Přítomnost železniční trati, procházející prostorem	Pozitivní Neutrální	Spoluurčující Doplňující	Běžný Běžný	Středně silný Slabý zásah

Vliv navrhovaného záměru na krajinnou scénu potenciálně dotčeného krajinného prostoru

Navrhovaný záměr představuje v tomto pohledu (z veřejně nepřístupného místa) výraznou změnu v rázu krajiny. Vliv na estetické hodnoty je středně silný, vliv na harmonické měřítko a harmonické vztahy rovněž středně silný.

Vliv navrhovaného záměru na zákonná kritéria krajinného rázu dle §12 zákona č.114/1992 Sb.:

Vliv na rysy a hodnoty přírodní charakteristiky

slabý vliv

Navrhovaný záměr se nachází z převážné části na pozemcích intenzivně zemědělsky obhospodařovaných (orná půda), místy s roztroušenými keřovitými remízky. Severní a západní okraj zájmového území tvoří stávající železniční trať s doprovodnou vegetací, z východu sledovanou plochu ohraničuje ulice Průmyslová, z jihu pak rozsáhlá průmyslová zóna – areál teplárny Malešice. Přírodní hodnoty nejsou tak výjimečné, že by byly opatřeny nějakou formou zvláštní ochrany.

Vliv na rysy a hodnoty kulturní a historické charakteristiky

slabý vliv

V PDoKP se nachází staré sídelní oblasti s archeologickými stopami kontinuálního osídlení od období neolitu, do tohoto území však posuzovaný záměr nezasahuje. Pro zájmové území je typický nesourodý charakter zástavby s fragmenty starších krajinných struktur, novodobou zástavbou, dopravní infrastrukturou.

Vliv na zvláště chráněná území (ZCHÚ)

nemá vliv

V PDoKP je není vyhlášeno žádné zvláště chráněné území. Navrhovaný záměr tedy nemá vliv na ZCHÚ podle zákona 114/1992 Sb.

Vliv na významné krajinné prvky (VKP)**nemá vliv**

V okolí navrhovaného záměru se nachází VKP dle §3 zákona č.114/1992 Sb. – les. Realizací záměru nebude žádný VKP dotčen, navrhovaný záměr tedy nemá vliv na VKP.

Vliv na kulturní dominanty**nemá vliv**

V PDoKP nejsou přítomny kulturní dominanty, do kterých by mohl NZ zasahovat.

Vliv na estetické hodnoty**slabý vliv**

Navrhovaný záměr nezasahuje do esteticky atraktivních partií krajiny ani do hlavních rysů spoluvytvářejících krajinářsko-estetické hodnoty.

Vliv na harmonické měřítko krajiny**středně silný vliv**

Navržený záměr představuje novou technickou stavbu velkého měřítka, která do tohoto rázu krajiny zasahuje. Taková míra zásahu však nebude v PDoKP, kde navrhovaný záměr nepředstavuje měřítkově výrazně odlišnou stavbu. Celkové hodnocení vlivu na toto zákonné kritérium je střední vliv.

Vliv na harmonické vztahy v krajině**středně silný vliv**

Navržený záměr nezasahuje do ploch zeleně (vyjma doprovodné zeleně v blízkosti železniční trati a ulice Heldovy), nachází se za průmyslovým areálem v ulici Teplárenské a z východu je ohraničen ulicí Průmyslovou. Celkové hodnocení je tedy středně silný vliv, nejedná se o zásah do hodnot jedinečného významu.

Navrhovaná stavba by se neměla zřetelně projevovat v typických či ojedinělých scénériích, neměla by zásadně vstupovat do přírodních a kulturních dominant prostoru. Z důvodu vizuálního protihlukové stěny je doporučena výsadba popínavých keřů.

Vliv terminálu Malešice na krajinný ráz se týká především vizuálního projevu v bližších pohledech (z veřejně nepřístupných míst) a to i s ohledem na záměrně volené body pozorování, které nejsou referenčními body vnímání krajiny. V dálkových pohledech se terminál Malešice neprojevuje silně a nemění zásadně ráz urbanizované krajiny.

Je zřejmé, že nově navržený terminál Malešice přinese do krajiny jisté změny. Analýza prokázala, že tyto změny nejsou pro ráz a identitu krajiny zcela pozměňující.

Na základě výše provedeného posouzení je možno konstatovat, že navrhovaný terminál Malešice je řešen s ohledem na zachování zákonných kritérií krajinného rázu neboť představuje nejčastěji slabý, maximálně však středně silný zásah do identifikovaných znaků a hodnot. Je proto hodnocena jako únosný zásah do krajinného rázu, chráněného dle § 12 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.